

22

ВТОРНИК № 166 (4545) Сөн 20 мунгэн.

Бурят-Монголой ҮНЭН

Верховно Главнокомандалагшын ПРИКАЗ

1944 оной августын

№ 152

Москва, Кремль.

Истребительны, штурмовой, бомбардировочной авиации лётчигууд, штурманууд, агаарай радистнууд, инженернууд, техникүүд, моторист-фицерынүүд болон генералууд! Эцэс булимтарагшадта эсэргүү гэмээлд амжалта- туйлаһандатнай авиацины Бүхэсоюзна үдэрөөр илүүлэн таанарта баясхалан хүргэн амаршалаб! Улаан Армитай хамта советскэ авиаци болбол фашистсна булимтарагшадта эсэргүү айхабтар гэмээл хэмэ, дайсанай сэрэг болон техникээд, тэ- тыл ба харгы замуудта бута нэрвэхэ сохилтануу- ны.

ама, советскэ авиацины конструкторнууд ба инженер- нүүдэй эрхим мэргэмэл шадабары болбол теогонгоо та- лаар немецкэ авиацины урдань булюу байһаниа илажа, Улаан Армиин ба Улан-Сэрэгэй Флөдой агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэ эрхим шанартай олон мянган дайшалхы са- молёдуудаар эбсэглэхэ аргаболомжонууды өлгөмө үгөө. Дайсаанда эсэргүүсэн агаарта болоһон тулалдаануудта манай лётчигууд ижээлээшгүй шэн габьяа, героизм болон брэлхэг зориг гаргаа, тинхэдэ командирнууд болон начальнигууд болбол агаарай ябуулганууды хүтэлбэриг- хын талаар шадамар бэрхэ байһанаа ба дайн сэрэгэй мэргэмэл шадабарине харуулаа. Энээнэй эсэстэ манай дайшалхы авиаци мүнөө агаар-

та дайсанай авиациһаа хүсэд булюу болоод байна. Мянгаад гайхамшагта лётчигууд, штурман ба агаарай буушад манай эбсэгтэ хүсэнүүдэй амжалтанууды улам улам эрбидхан дээшлүүлжэ, газар дээршье, агаарташье дайсанине бута нэрвэн халгаана. Манай дайшалхы авиацины туйлаһан амжалтанууды тэмдэглэн захирхамни хадаа: Авиацины үдэр болохо мүнөөдэр—августын 20-до 17 часта манай Эхэ ороной столица Москвада манай шэн габьялата авиаторнуудта хоёр зуун хорин дүрбэн өкз буугаар хори дахин артиллерийн буулаага хэмэ, Эхэ оронойгоо үмэнһөө салыг мэндэ хүргэхэ.

Верховно Главнокомандалагша Советскэ Союзий Маршал И. СТАЛИН.

ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ТОГТООЛДО АЖАЛ ХЭРЭГЭЭР ХАРЮУСАНА

Бурят-Монгол АССР-эй хүдөө ажарга улам саашань дүгжөөхэ хэрэгүүд тухай» ССР Союзай ажарга тогтоолтой ажалшан танилсуулаха ябадал ха- советскэ патриотизмые ха- да, тэдэнэр Эсэгэ орондоо бүхы хүсэ шадабарыа үгэ- бэман ба үгэжэ байһа- нь гэршэлэнэ. Аймаг нюта- ажалай шэнэ дэбжэлтэ- түрүжэ байһан тухай мэ- нүүд үдэр бүри олоор ма- едакцида орожо байна.

үзүүлнэ гэжэ манай селькорнууд мэдээсэнэ. Үсэгэлдэр Тарбагатын аймагай колхознигууд, аймагай центрай хүдэлмэришэд ба алба хаагшад үбнэ тармаха сомохо болоод снос дараха, вабшаһата тэжээл бэлдэхэ ажалда бултадаа гараба.

Социалистическэ мал хүрэгэй садхалан дулаанаар үбэлжэхэ ябадалда нигэжэ олоороо хүгшэн залуугүй, хүдөө городой ялгаа- гүй оролсохо ябадалые хүтэлбэ- рилхы эмхи зургаанууд найнаар толгойлохо үүрэгтэй. Август сеп- тябрь харанууд хүдөө ажалай жэлые тэжээхэ харанууд байһа- ниньян мартажа яажа болхоб!

Партийна советскэ органууд хадаа «Бурят-Монгол АССР-эй хүдөө-ажалые улам саашань дүг- жөөхэ хэмжээнүүд тухай» СССР- эй правительствын тогтоолые үргэн янитэ колхознигуудта танилсуулахада мүнөө үеын хү- дэлмэрине, ялангаяа үбнэ тэжээл бэлдэхэлые, шар халхалгыне бо- лоод, малай үбэлжэлгэдэ бэлдхэ- лые шангалха хэрэгтэ шухала анхаралаа хандуулаха ёһотой. Хүдөөгэй коммунист, агитатор бүхэн «Бурят-Монгол АССР-эй хүдөө ажалые улам саашань дүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» тогтоолтой «Бурят-Мон- голлой Үнэн» ба Бурят-Монголь- ская Правда», газетэнууд, орд ба бурят хэлэн дээрэ гараһан брошюратай өөһэдөө найса та- нилсаад, тэрэнэй ажахын-поли- тическа удхыень нютагай барим- тануудаар гэршэлэн ойлгосотой зүбөөр олон нинтэ колхознигууд- та найса хэлэжэ үгэхэ аруун уялгатай. Үнэн сэхээр ба орол- досотойгоор хүдэлдэг хүнүүдые урмашуулаха тухай хэлэн олон хэмжээнүүд найса танилсуула- даха ба бодото дээрэ наринаар бэлүүлэгдэхэ ёһотой. Артелин хамтын ажалые улам бүхэжүүл- хын хажуугаар колхознигуудай өөһэдэнь ажабайдалые бүри най- жаруулаха гэһэн удхатай энэ сө- сэмэргэн тогтоол суута малша- дай, таряалан газаршадтай тоо олошоруулахань лабтай.

1941 оной июлин 22-ноо хойшо 1944 оной августын 18 хүртэр Советскэ авиацин дайшалхы ябуулгануудай дүнгүүд

Гурбан жэлбээ үлүү сэг соо манай авиаци бүхы Улаан Армитайгаа хамта немецко-фашист- ска булимтарагшадта эсэргүүсэн амжалтатай найн тэмсэл хэмэ байна. Дайнай түрүүшын үедэ дайсанай авиацины тоогоороо булюу хүсэ- нэй сохилтануудые тэсэжэ гараад манай агаар- рай сэрэгэй хүсэнүүд дайн байлдаан соогуур гитлеровенүүдэй огторгойдо ялашье эзэрхэжэ байха гэһэн бодомжолтануудын хүмэрюулэн унагаажа үнэнэн тобориг болгоһон байна. Со- ветскэ авиаци дайсаанда хүндэ хүшэр сохилто- нуудые ушаруулжа, тэрэнэй техникэ болон амилы хүсьень үгы хэнэ.

Агаарай довтолгооноо хамгаалха Ороной истре- бительнэ авиаци агаарһаа дайсанай сохихо ябадалһаа манай городууд, ажайлэдбэриен центр болон транспортые найдалтайгаар хал- халжа байдаг. Советскэ индустриальна райо- нууд худар нэбтэрэн орожо манай Фабрика бо- лон заводуудай нормальна хүдэлмэрипенэ ха- туулаха гэһэн немецкэ авиацины хамаг бүхы нэдэлгэнүүдын шал буруу хүрэмшэнэ байха юм.

Холо ниндэдэг советскэ авиацин дайсанай тыл болон коммуникацие хяа һамба сохило. Со- ветскэ лётчигууд болбол Берлин, Кельнберг, Ланпиг, Бухарест, Будапешт, Хельсинки болон Германийн ба тэрэнэй туһамаршадтай бусад ажайлэдбэрийн центрууд болон түмэрламай үзэлнуудые нэгэнтэ бэшэ бөмбөдөөн байгаа.

Москвагай героическа обороны үедэ совет- скэ авиаци болбол дайсанай авиацины сохилто- нуудһаа манай Эхэ ороной столицине халхалан аршалха зорилгые амжалтатай найнаар дүүргэ- һэн байгаа. Манай авиацины частнууд Моск- ва шадар немецко-фашистска булимтарагшады хяа һамба сохихо хэрэгтэнэ Улаан Армиин га- зар дээрэн сэрэгүүдтэ айхабтар ехэ туһаламжа үзүүлэн ба дайсанай агаарай хүсье баража баалһан байха юм.

Ленинградтай түлөө, Одессын, Севастополийн түлөө болоһон дайн байлдаануудта Улаан Ар- миин агаарай сэрэгэй болон Улан-Сэрэгэй Фло- дой лётчигууд хэмээдэ мартагдашагүй алдар сууда гараһан байна. Воронеж шадар, Дюло, Кавказай бооридо болоһон байлдаануудта совет- скэ авиаци агаарһаа сохихонемецүүдэй довтолгыенэ тогтоон баряад байхадаа өөһэдынгоо сэрэгүүдтэ тинмэ гэшэгүй ехэ туһа хүргэбэ. Сталинградтай түлөө байлдаануудта манай агаар-

рай сэрэгэй хүсэнүүд немецкэ эрхим эскадр- нуудай лётчигуудай илээлд өхэ хубивель ко- дабан бээрээ Сталинградта бэйлэгдэнэн не- мөцкэ армивуудай агаарай блокадые эрхимээр бөлүүһэн байгаа. Хэдэн мянгаад фашистска асснууд Москва шадар, Ленинград шадар, Стя- линградтай оршондо, кубанска болон донской тала губида, Украинин үргэн уужам дайдаа болон Белоруссини газар дээрэ хосорһон байха юм.

Манай Эхэ орондо гэб гэнтэ мэхэтэ муулай- гаар довтолжо түрүүшын үедэ дайсанай агаар- га булюу хүсэтэй байһан аргыень манай авиаци дайн байлдаан соогуур халгаһан байна.

Тамбовска хахад арал дээрэ болоһон агаарай айхабтар шанга байлдаанууд болон курска са- хариг дээрэ болоһон байлдаанууд соогуур ур- даан немецкэ авиацины булюу байһан хүсэ- нинь өуга дарагдаа хэн.

Бүхы советскэ арад зорой сэг үргэлжэ дэм- жэргэ үгэжэ байһанайн ашаар Улаан Армиин агаарай сэрэг немецкэ авиациһаа булюу хүсэ- тэй боложо, фашистска булимтарагшады дараа хүртэ өхэ хүсэн болоһонхой. Советскэ тыл, хү- дэлмэришэд, социалистнууд болон конструкторнууд самолёдуудые бүтээм гаргаха ябадалые өхэ болгожо ба тэдэнэй дайшалхы шанарыень найжаруулаха гараа нууахангүйгэр хүдэлмэ- рилэнэ.

1944 оной зун тэдгэрһөө Улаан Армиин довтолгоото дайн байлдаан соогуур илаһан авиаци агаарта дүүрэн булюу байдалтай болобо. Тэрэ хадаа газар дээрэн сэрэгүүдтэ харгы гаргажа, тэрэнэй баруун тээшлэ тэриг тогтолгүй дайна- ха ябадалыень дангажа эдихитэй ба улаа өхэ туһаламжа үзүүлжэ байдаг.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай ажилһантэ хойшо советскэ авиацин дайсанай 50.000 гаран самолёдые агаарта ба газарта үгы хэнэн, олон мянган немецкэ танк, самохоло өхэ буу болон хуягта машинануудые, 200 мянга гаран авто- машинна, 800 гаран паровоз, 10 мянган язон, дайсанай бусад дайшалхы техникэ болон сэрэгүүдые угаа олоноор үгы хэнэн ба гэмтэһэн байгаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай ажилһантэ хойшо 38 нара соо Улаан Армиин агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй хэһэн дайшалхы ябуулганууд- дай хуряаны дүнгүүдынь оямэ байна.

СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй Указ
Советскэ Союзай Герой гвардин полковник
Покрышкин Александр Ивановиче „Алтан Одон“
гэдэг гурбадахи медалаар шагнаха тухай

Немецкэ булимтарагшадта эсэргүү тэмсэлэй фронт дээрэ Командованингаа дайшалхы даалгабаринууды жэшээтэ байнаар дүүргэжэ баатаршалга гаргабанайнгаа түлөө Советскэ Союзай Герой гэхэн нэрээрэгэ абаха эрхэтэй байһан хадань Советскэ Союзай Герой гвардин полковник Покрышкин Александр Ивановиче «Алтан Одон» гэжэ гурбадахи медалаар шагнаад, тэрээнэй баатаршалганууды тэмдэглэхын тулада шагнагшын дурмы харуудһан ба тусгаар гаршатай бронзово бюст бүтээжэ Москвада Соедүүдэй Ордоной дэргэдэ бандаб дээрэ жарыягажа байлгала.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ гурбадахин Советскэ Союзай Герой болоһон гвардин полковник Александр Иванович Покрышкин.

СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй түрүүлэгшэ
М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй секретарь
А. ГОРКИН.
 Москва, Кремль.
 1944 оной августын 19.

СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй Указ
Советскэ Союзай геройнууды „Алтан Одон“ гэжэ
хоёрдохи медалаар шагнаха тухай

Немецкэ булимтарагшадта эсэргүү тэмсэлэй фронт дээрэ Командованингаа дайшалхы даалгабаринууды жэшээтэ байнаар дүүргэжэ ба баатаршалга гаргажа Советскэ Союзай Герой гэхэн нэрээрэгэ абаха эрхэтэй болоһон хадань Советскэ Союзай Геройнууды «Алтан Одон» гэжэ

хоёрдохи медалаар шагнажа, тэдэний баатаршалганууды тэмдэглэхын тулада бронзово бюстнууды бүтээжэ тэдэниие шагнагдагшадтай түрэнэн ютагта бандабууд дээрэ байгуулаха гээбэл:
 1. Майор Ворожейнин Арсенний Васильевиче,
 2. Капитан Номедуб Иван Никитовиче.

СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй түрүүлэгшэ
М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй секретарь
А. ГОРКИН.
 Москва, Кремль.
 1944 оной августын 19.

СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй Указ
Советскэ Союзай Герой гвардин подполковник
Челноков Николай Васильевиче „Алтан Одон“
гэжэ хоёрдохи медалаар шагнаха тухай

Немецкэ булимтарагшадта эсэргүү тэмсэлэй фронт дээрэ Командованингаа дайшалхы даалгабаринууды жэшээтэ байнаар дүүргэжэ Советскэ Союзай Геройн нэрээрэгэ абаха эрхэтэй болоһон хадань Советскэ Союзай

Герой гвардин подполковник Челноков Николай Васильевиче «Алтан Одон» гэжэ хоёрдохи медалаар шагнаад, бронзово бюст бүтээжэ тэрэниие шагнагдагшын түрэнэн ютагта бандаб дээрэ байгуулаха.

СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй түрүүлэгшэ
М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй секретарь
А. ГОРКИН.
 Москва, Кремль.
 1944 оной августын 19.

СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй Указ
Авиациин Главна Маршал А. А. Новиковы
Суворовой 1-дэхи зэргын орденуор шагнаха тухай

Немецкэ-фашистка булимтарагшадта эсэргүү дайн байлдаанууды шадмараар ба эрэлхэг зоригтойгоор хүтэлжэ, өдэ дайн байлдаанууды хангаха тухаа Командованингаа даалгабаринууды

жэшээтэ байнаар дүүргэжэ амжалта туйлаһанайнь түлөө Авиациин Главна Маршал Новиков Александр Александровиче Суворовой 1-дэхи зэргын орденуор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй түрүүлэгшэ
М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй секретарь
А. ГОРКИН.
 Москва, Кремль.
 1944 оной августын 19.

СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй Указ
Авиациин Маршал А. Е. Головановта Авиациин
Главна Маршал гэхэн сэрэгэй нэрээрэгэ
олгохо тухай

Авиациин Маршал Голованов Александр Евгеньевичте Авиациин Главна Маршал гэхэн сэрэгэй нэрээрэгэ олгохо.

СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй түрүүлэгшэ
М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй секретарь
А. ГОРКИН.
 Москва, Кремль.
 1944 оной августын 19.

СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй Указ
Авиациин генерал-полковник Ф. А. Астаховта
Авиациин Маршал гэхэн сэрэгэй нэрээрэгэ
олгохо тухай

Авиациин генерал-полковник Астахов Фёдор Алексеевичте Авиациин Маршал гэхэн сэрэгэй нэрээрэгэ олгохо.

СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй түрүүлэгшэ
М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй секретарь
А. ГОРКИН.
 Москва, Кремль.
 1944 оной августын 19.

СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй Указ
Авиациин генерал-полковник Г. А. Ворожейнин
гэгшэдэ Авиациин Маршал гэхэн сэрэгэй
нэрээрэгэ олгохо тухай

Авиациин генерал-полковник Ворожейнин Григорий Алексеевичте Авиациин Маршал гэхэн сэрэгэй нэрээрэгэ олгохо.

СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй түрүүлэгшэ
М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй секретарь
А. ГОРКИН.
 Москва, Кремль.
 1944 оной августын 19.

СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй Указ
Авиациин генерал-полковник Н. С. Скрипко
гэгшэдэ Авиациин Маршал гэхэн сэрэгэй
нэрээрэгэ олгохо тухай

Авиациин генерал-полковник Скрипко Николай Семёновичте Авиациин Маршал гэхэн сэрэгэй нэрээрэгэ олгохо.

СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй түрүүлэгшэ
М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй секретарь
А. ГОРКИН.
 Москва, Кремль.
 1944 оной августын 19.

СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй Указ
Авиациин генерал-полковник Ф. Я. Фалалеев гэгшэдэ
Авиациин Маршал гэхэн сэрэгэй нэрээрэгэ
олгохо тухай

Авиациин генерал-полковник Фалалеев Фёдор Яковлевичте Авиациин Маршал гэхэн сэрэгэй нэрээрэгэ олгохо.

СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй түрүүлэгшэ
М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй секретарь
А. ГОРКИН.
 Москва, Кремль.
 1944 оной августын 19.

СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй Указ
Авиациин генерал-полковник С. А. Худяков гэгшэдэ
Авиациин Маршал гэхэн сэрэгэй нэрээрэгэ
олгохо тухай

Авиациин генерал-полковник Худяков Сергей Александровичте Авиациин Маршал гэхэн сэрэгэй нэрээрэгэ олгохо.

СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй түрүүлэгшэ
М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй секретарь
А. ГОРКИН.
 Москва, Кремль.
 1944 оной августын 19.

СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй Указ
Самолёт болон авиационно моторнуудай гавьяа конструкторнууды шагнаха тухай

Шэнэ дайшалхы самолёт болон авиационно моторнууды болгохо ба улам хайжарха тухаа гайхамшаг ехэ гайтай байһанайнь түлөө шагнаха гээбэл:

- СУВОРОВОЙ ХОЁРДОХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНУОР**
1. Ермолаев Владимир горьевиче
 2. Ильюшин Сергей Владимировиче
 3. Илимов Владимир Яковиче
 4. Лавочкин Семён Алексеевиче
 5. Минулин Александр Владимировиче
 6. Мясников Владимир Михайловиче
 7. Туполева Андрей Никитовиче
 8. Чаромский Алексей Ивановиче
 9. Швецов Аркадий Дмитриевиче
 10. Яковлев Александр Григорьевиче.

СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй түрүүлэгшэ
М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй секретарь
А. ГОРКИН.
 Москва, Кремль.
 1944 оной августын 19.

СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй Указ

Ородой эгээн хуушан лётчик Б. И. Россинский гэгшы Ленинэй орденуор шагнаха тухай

Росенда вивдэлгын хэрэгүүсхэгшэдэй нэгэн болохо хуушанай ород лётчик Россинский Борис Ильядоровиче рөнэнөө хойшо 60 наһа хүлээнэнь дашарамда Ленинэй орденуор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй түрүүлэгшэ
М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй секретарь
А. ГОРКИН.
 Москва, Кремль.
 1944 оной августын 19.

Советскэ Союзай гвардин харин хэлэнүүд дээрэ оршуулагдаха

Советскэ Союзай гүрэнэй гавьяа болбол хорин ондоо харин хэлэн дээрэ оршуулагдаһан байна. Иинэ үедэ арбан ондоо хэлэн рэ зохиогдоһон гиньын нототойгоор хэблэгдэжэ гээбэл: француска, немецкэ, польска, италянска, болгарскэ, турекскэ, хятад, персидскэ, японска болон чешскэ хэлэн рэ хэблэгдээ.

Шэнэ һаяар английска, герска, польско, сербскэ, норвежскэ хэлэн дээрэ зохион гиньын текст нототой хамта хэблэгдэжэ гараһан.

